

સગર કી હય જાગે ગતી અતી, હય સહી સોહાગન સદાસતી;
લિલુવનમેં પર નહીં દેખી અનસુયા સી મહાસતી.

પત્ની પ્રતાપ

યાને

મહાસતી અનસુયા.

પ્રેતા જુગમેં ગુજરા હુવા એક સમ્યા કીરસા
ઉસ મુકમ્મીલ તમારોકે કુલ ગામે
જિન્હે

મુનશી મોહમદ અબ્દુલ અજીઝ જાકે લખનવીને
ધી બાલીવાલા પારસી વિકટોરીયા થીએટ્રીકલ
કમ્પની આફ અમ્બા કાસ્તે હિન્દી જુજલાયા
અપાનમેં નહ તર્જ પર તસનીફ કીયે.
(એક ખાસો આમકે લીયે.)

મી હોરમજી શાહપુરજી તાંતરા

માલીક કંપની મજકુરને એલફીન્સ્ટન નાટકશાળા
આંટરેડ, મુંબઈમેં છપવાડે પ્રસિદ્ધ કીયા.

આવૃત્તિ ૧લી. નકલ ૨૦૦૦ સને ૧૯૨૧.

કિંમત ૪ આના.

૨૫૫

૦૨૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ
૬૬૪૮

૬૬૪૮:૨-૪

૬૬૮

છપાવનાર:—હોરમજી શાહપુરજી તાંતરા,
એલફીન્સ્ટન નાટકશાળા, ઓટરોડ-મુંબઈ.

છાપનાર:—મગનલાલ જગજીવનદાસ [૧૦૦૫X૭૭.]

શ્રી 'સરસ્વતી' છાપખાનું, ૩૫૬, નાગદેવી રસ્તો, મુંબઈ, ૩.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૭૪૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પદ્મ પ્રતાપ

વિષય ૨૪૨૮ : ૨૪ ૩૬૮

॥ श्री ॥

गायन.

(१)

सुत्रधार- { — श्रीहर जगदीश्वर नागर नटवर
नटीयो { जय जय भूपही यमकत रुप
अहु श्रीहरि दष्टी अनूप
तेरो सग जग, रयन दिनन गुन गाय,
याहे यित यरखु शरखु
प्यापक तू धर धर, सहाय कीजे हलधर.

(२)

नटीयो— धर्मकाजे उपकार, कयसा प्रलुने किया
इप विष्णु अवतार, कृष्ण नामसे लिया,
सुख संपत्ती राह दिया आनन्द कर दिया—धर्म
जन्म लेके मथुरासे, अजु को तज दिया,
लीला करी गोपाल लाल द्वारका जसा,
मधूर सुनाके धून, आसरीयां लगतोका मन हरा,
देवको नन्दन कंसका कदन कर माता पिता मुक्त किया—काजे.

(३)

अनसूया— लखू भये सदा तोहे सत्य अच्यनसे, परम तूही किरतार
परम तूही किरतार निरंजन, लरम, करम निराकार-ल०

સેવા પતીકી શીશ ચઢાકે, બનીહૂં મયેં પનહાર;
ભરદે કમંડળ પાણીસે બાદલ પ્રેમ કીહો બાહાર-ભ.
સૃષ્ટીપર મહાકાલ કાલસે કાલમેં હય નરનાર;
ભંવરમેં પ્રાણી આન ફંસે હૂંય, નૈયા કરદે પાર-ભ.

(૪)

નર્મદા—નિર્ગમન રહું ભજન તપ ધરી કરૂં જપ હરી પ્રેમરસ ભરી;
કસૌટી સારી જગતકી કરી નહીયે ખરી યેહી ચિતધરી.
કચ્ચી રૂઝકા તાર હય સંસાર ચે પહચાન લી,
બહેતી હુઈ નદીકા પાણી જિન્દગાની માનલી;
કેમ નહી માતા પિતા ભાઈ બહન ચે જાનલી,
હો સ્વર્ગકા કુચ્છ લાલ સુખ તપ જપજો મયને ઠાનલી.

(૫)

નર્મદા— ધન્ય ધન્ય દિન આજકા, ધન્ય ઘડી પલ બાર;
ભગવતી ચરન પ્રતાપસે, સફલ ભયો અવતાર.

(૬)

નરદ— અચસે પાપી નર હોવેંગે કલભુગમેં,
પગડી બાધે પેચ સંવારે હુમક હુમક પગ દેંગે
રામ હુમક હુમક પગ દેંગે,
ગલિયેકે બીચકિરે બાવરે
નાર પરામ પાપી તકત ફિરંગે—કલભુગમેં

ભુકે પ્યાસે બ્રાહ્મણ આવે, યુગલ યુન નાહી દેગે રામ—
યુગલ યુન નાહી દેગે,
જળ રાગકા ડંડ પડેગા રોક રૂપૈયા પાપી
ગિન ગિન દેગે—કલભુગમે

(૭)

નર્મદા— સળકી હય જગમે ગતી અતી,
હયે સમી સોહાગન સદા સતી;
ત્રીભુવનમે પર નહી દેખી,
અનસૂયાસી મહા સતી.

(૮)

ત્રીદેવી— લૂટે રંગત મદન ફૂલવારી કી,
કરે કરે કસૌટી સતી નારીકી;
ધરણારીકી સંસારીકી.

સળ— દેખે ચલન કળન યુન પ્યારીકી,
હોગી નીરખ પરખ સત્ય ધારીકી
કયસે રહત હૈ પત અધિકારીકી,
ઉડે પવન સુમન ત્રિજનારીકી.

(૯)

અનસૂયા— પ્યારે પ્રીતમજી સીધારી જાવો પ્રેમ ધારીરે,
રખ્યો યાદ હમારી રે, તનમનસે બલહારી રે. પ્યારે—

આપકી દાસી દાસી પ્રેમકી પ્યાસી હું અભીલાષી,
તુમ પર ભાઈ વારી રે મન આનંદ કારીરે,
કરદું સખ તન મન ધન અરપન સાજન પ્રેમ ધારી રે.

(૧૦)

અનભવા—ઓ દેખી ઓ રેખી તુ જન્મલી જય દેખી,
દેખો સખજન પતીકા ખંડન, ખતી હય ભગતન
ચુડેલ લાડન.
સદા અભાગન રહે સોહાગન, મુજે હય ધન ધન
કરંજો પુજન.
ઓનાગન કાલી ડસ લેનેવાલી આફન સરકાલી
જય દેખી.

કડવી— ધન્ય પ્રિતમજી ધન્ય પ્રેમ પ્યારે,
ભાઉં બલહાર કર ગર ડારે,
જય દેવી.

(૧૧)

સૂરદાસ— આંખ બિના અંધિયારારે
સદા હય મુજકો આંખ બિના અંધિયારા.
અંખીયારોંકો ઉજયાલા દેખેં લાલા હરીયાલા
મેરે લેખે સખ કાલા કાલારે—સદા હય
કાઠ જગકી લીલા દેખે કાઠ સફેદ પીલા દેખે
કયું કર દેખૂં મયેં નહી નાળારે—

(૧૨)

ગરબો— જોખના હય ઉભાર પરુ આયો સખી
 અંગીયા મુસકાઇ અરે હાં
 ગદરાએ આએ ગોરા ગાત છુપે નહીંરી છુપાય
 બસંતી ગરે ડાર હાર સીંગાર કિયો હાં હાં
 કોઈ તાક તાક નયના લગાવે અરે હાં

દોહા— રંગ અંગ જગ્ય સંગ હો ઉભરે અંતર પ્રીત
 આનંદી પરસંગી રહે પીયા મિલનકી હો રીત
 નન્યા તીર ચન્નાવે જ્યજ્ઞાસે મન આનંદી પાવે
 ગોરી ગોરી બાંહ મોરી ગરે ડાર ગરે ડાર મોહે
 છતીયાં લગાવે
 લુભાવે દેખ દેખ ચીત ચુરાવે સખી
 સજન નેહાંસે પ્રેમ રસ પિન્નાવે

દોહા— ઉનકે ભાગ સોહાગ હંચ પિયા હંચ જિનકે સંગ
 બિન સાજન નિસ સેજ પર દૂટ દૂટ રહે અંગ.

(૧૩)

લક્ષ્મી— પરાધીન પરવશ રહે કરનાર પતીકો પ્રભુ ગીને હરખાર;
 નિરથક ઝેલે નિજ અવતાર જલેયે દંપતીકા બેહવાર.

અનસૂયા— પતીસે સ્ત્રીકા ઉદ્ધાર, પતિકે રિઝે રિઝે કિરતાર;
 કરો ન હલકાસોંચ ગિચાર કે ચમકે આર્ય સુખ સંસાર.

લક્ષ્મી— પુરુષકા મનમાના અધીકાર નારકા તિલબર બી
નહીં બાર;

અધમ હો અબલાકા અવતાર જલે એ દંપતીકા બેહવાર.

અનસૂયા—સ્વામીકે ભાગકી ભાગીદાર, નાવ નરસે તિરતી ભવપાર;
કહો કયા કામ હય એ અધીકાર કે ચમકે આર્ય સુખ
સંસાર.

લક્ષ્મી— સજે હય દોનોસે ધરખાર નહીં ન્યુનાધિક હય નરનાર;
ખરાખર નહીં કયું ફિર હકદાર—જલે.

અનસૂયા—પુરુષકા પલમેં મન હરે નાર, કહાવે ત્રિસતી ગુન લંકાર
સદા રહે ધરકી કુલ મુખતાર કે ચમકે આર્ય સુખ સંસાર.

(૧૪)

અનસૂયા—ખ્યાકુલ ભઈ મેરી જાન ખ્યાકુલ ભઈ મેરી જાન
મેરે મનકા કંચનસે હોન હાન
પ્રિતમ પ્યારે આવો દરશન દિખલાવો
મેહે નાહી કલપાવો નાથ પ્યારે આવો—ખ્યાકુલ.
ચીત ધખરાવે મોરી ચિંતા મિટાવો આવો
ખિરહ અગન મેરે મનકી બુખવો આવો
આનમિલો સ્વામી—ખ્યાકુલ.

(૧૫)

પરીઓ—ચતરંગ સખ મિલ ગાવોરે.....
ગૂનીયન મિલ તાલ મરદંગ સૂર તીવર
કોમલ બ્રહ્મા પિયાકો સુનાવો—ચતરંગ

દીમ દીમ તુમ તાના દિત્તી જે તિલાના
 દરદર તુમ દર દર તુમ તાના ના ના ના ના
 દેરના દેરના દીમ ઘા તિરકિટ તક તાઘા
 ધિત્તા ધિત્તા તિરકિટ તકાતા ધા
 તિરકિટ તકઘા તિરકિટ તક ધા—અતરંગ
 સેવા સુધ્યજ સું છંદ શોધ સૂર સરગમ
 બનાઇ મિલાઈ ગાઈ
 સાનીસાની ધનીપા સાગ પગપ
 રે ગપ ગરેસા

(૧૬)

જામ જાઇ બસન્તી બહાર આઈ હમ સખ ગાએં સખી.
 હમ સખ ગાવેં શુક મનાવે હિલ મિલ સખી,
 સખ મનવા રિઝાવે.
 હુમક હુમક કયસી ચાલ નિરાલી મન લાયે રહી—જાઈ.

(દોહા)

એકતો નયના મહબરે, રતન જડે સખ અંગ;
 લટકાલી લટકાએ લી જુગી અંદન તરૂપ જુગંગ—હુમક

(૧૭)

નર્મદા— જાઉં, જાઉં, તુમ પર બલહારી,
 સ્વામી હમારે પ્રીતમ પ્યારે ચરણ કમલ પરવારી.
 સુરદાસ— એ જ વાહ હહ—જાઉં

નર્મદા— નયન બિછાવું શીશ ઝુકાવું
પ્રિતમ તન મન હારી

સુરદાસ— કયા સય હય—જાઉં

(૧૮)

નર્મદા— જાગ જાગરે જીવ તૂં જગ સંસારમે
કજસાર કુચ્છખી ઈસકે બેવહારમે
પડેા જાન બૂઝકે મત અંધકારમે
સુખ સંપત હય સખ ઇસકે આધારમે
મેરી દુન્યા હય સખ સ્વામી કેહી પ્યારમે—ક

(૧૯)

નર્મદા— સ્વામીકે પ્રેમપર જાઉં બલહાર
લેજાઉં મયં સાથ નાથજી
લેજાઉં મયં સાથ નાથજી સેવાકરું દિનરાતજી—
અખ તિરથસે મયં આપકો કીરતાર્ય બનાઉં,
ઔર યાત્રારા લે ચલકેબી સંતોશ દિવાઉં;
સ્વામીકી જી આજ્ઞા હો, ઉસે શીશ ચઢાઉં,
જો મનકી ઈચ્છા ઉસે આંખોસે બજાઉં.

નર્મદા— ધીર ધરો હૂં દાસી તુમારી

સુરદાસ—શાખાશ

નર્મદા— સેવાસે પાઉંગી આનન્દ મય
આવોજી ચલોજી સુખી હો જીયરવા—

(૨૦)

નર્મદા— ગર્વમેં પડ કેકહીં કોધસે ડરતે નહીં આપ સમજે યિના
હરણાકશ થા કયસા રાજ અહંકારી
દિયા પ્રદક્ષાદેકો સન્તાપ સમજે યીના
વિશ્વામીત્ર ઋષિ ગર્વસે ખોધ બુદ્ધી
મેનકા કો દેખ કિયા પાપ-સમજે યીના
મયંબીથી અગળા નારી યીનતી બી કો તુમારી
દિયા પતીકો મેરે શ્રાપ સમજે યિના
બડે થે તપધારી હટસે બુદ્ધીદારી
ખો દિયા આપને સખ પ્રતાપ-સમજે

(૨૧)

અનસૂયા—ગુણી તજે નહીં ગુણુદુષ્પ આનેસે મન મૂરખ નહીં જાને;
ધરીયે ધીરસંકટ પડજાનેસે સુખસમ્પત પહેચાને-ગુણો
ચંદનકો જીતનાહી કાટો જાસ ન અપત્તી છોડે;

નર્મદા— શ્રાપ ઋષીસે સૂર્ય સ્વામીપર યિપત ન ભારી તોડેરે;
મેરા મનવા ન માને માનાજી મનવા ન માને-ગુણો

અનસૂયા—ચિન્તા ન કરકોઇ મનમેં પ્યારી આશ ન અપત્તી તોડે
શ્રીહરિ પ્રભુ કરેંગે પૂરિ બલેસે કયું મુખ મોડેરે
તોરી મનસા જર આવે નર્મદા કયું નહીં તુ માને-ગુણો

(૨૨)

સુરદાસ— વાહ વાહ કયા જગકી જગ મગ ગત ન્યારી
દિખત હે સખ પ્યારી પ્યારી

નર્મદા— ધીર ધરો મન મતહો અધીરે શુધ્ધુધ ક્યું હય ખીસારી

સુરદાસ— (જખાની) યે કયા હૈ,

નર્મદા— યે ઝોંપડી હૈ—

સુરદાસ— ઔર યે કયા,

નર્મદા— યે ઝાડ હૈ

સુરદાસ— વાહ પ્યારી

નર્મદા— ફુલ વારી

સુરદાસ— ખિલ કયા રહી સારી,

નર્મદા— શાંત હો સ્વામી પ્રેમધારી

(૨૩)

લક્ષ્મી— જ્ય હ્ય તુમરી ન્યારી પ્યારી, રહત હં નયન સમાય,
સુન્દર મુખડા દેખ દેખ મન, રીઝ રીઝ રહ જાય.
સોહે પ્રેમ મોહે પ્રભૂ તેહારી, સોહે પ્રેમ મોહે પ્રભૂ
જ્યા આનન્દ સૂખ પાયો પ્રિતમ જાઉં વારી
મયે તન મન હારી, તેહારી સોહે, પ્રેમ મોહે પ્રભૂ
રચન દિનનહું મય દાસી ઓ બલમા પ્યારે ગરબૈયાં ડારે
તેહારો સોહે પ્રેમ મોહે પ્રભૂ

(૨૪)

ત્રીદેવી } યુકતીએ કયાહી બતાઇ હય નારદજીને
 } હમ સખ કી બાત બડાઇ હય બનાઈ હય સગ્ગઈ હય
 } નારદજીને.

નારદ— નહી સમર્થ કોઈ ભાવની બલપર

મહાસતી હય ગુન ગ્યાની વો બડી સ્થાની વો મનમાંની વો
માના સબીને

ત્રીદેવી— અતીથી રૂપમેં રહેગી વો ફાંસકર,
સતપન ઉસકા દેખેગેં, હમ પરખેગેં હમ દેખેગેં

(૨૫)

અનસૂયા—નાથજી આવો વીપત મિટાવો સંકટમેં હય જનન હમારી
શુધ શુધ સારી વિસર રહી હય જગત હય સખ અધિયારી
એ..૨ભજી મયેં નામ તિહારો સ્વામી નાથજી અખ
સુધલો બિપત ભારી હય મોરે સર ડારી ધાવો ધાવો
મોરે સજનવા

તુમ બિન મોરા કલપત જીયા નિત તરસત, તરસત
પ્રેમ પ્યારે સૈયાં

મોરે સૈયાં ઓ ગુસૈયાં પર પૈયાં રાખો ધ્યાન-એ...

(૨૬)

નર્મદા— સુખ સમ્પત કીયે દુન્યારે સમજન આતી
પતી સેવાસે નિત તિરયારે સતી કેહલાતી
સુન સુનરી, પ્યારી બહેના ગુન ધુનસે મોરા કહેના
પતી સેવામેં નિત રહેના ગુની બન જાતી

કડવી— સય સય હય મેરી સહેલી મયેં ઇસકા અનુભવ લેલી
પતી બિયોગકા દુખ જખ ઝેડી અખ હૂં મનમેં પછતાતી

નર્મદા— રખ ધ્યાન ચેહી તું નિરંતર પૂજ સ્વામીકા જનકે મશ્વર
નહીં ઉરમે હય કોઇ બડકર ગૂણી બન જાતી.

(૨૭)

કડવી— વારી વારી જાઉં બાલમ પર વારી
બલ બલ જાઉં મયેં ગરવા લગાઉં
સજનવા લુભાઉં મંદરવા લેજાઉં
સૈયાં સેજરીયા લેજાઉં સજાઉં રિઝાઉં-વારી

બોલી મયેં બોલી હું દાસી તુમારી હું સાજનવા
વારું વારું તન મન ધન મયેં જોજનવા-વારી

(૨૮)

અપસરાઓ—અમર તુમારો હય કાજ ઇન્દ્ર મહારાજ
અમયમ અમકે જગમગ હો તાજ-અમર
હમરો રાજન મગન મગન રહે સાજ રહે સરતાજ
કરતે મનન જગકે સજન હરકા લજન કરે હમ સખ
મિલકર આજ—

(૨૯)

નારદ—ભાવે ગોવિંદ ગાવે મિલકે સજન
ગુન ભરી હરી ધુન ગાવે-ભાવે
કરશે લજન રચન દિનત મન નિશચિંતા

(૩૦)

ત્રીદેવી—જાયેં જાયેં પ્રભૂકો ધરવાલે આએજ
જાકે મનાવે લેઆવે યહાં

નારદ—દેખો ભાલો જાઓ સંભાલો બીપતમેં
હયં ગુસૈયાં

ત્રીદેવી—જાયેંજે જાયેંજે મિલકર સખ ગુમયાં
લાયેં અપને સૈયા સતીસે મિલકે
કરકે નમન હમ સખ જન મિલકર સખીયાં
રાજ તાજ આપના લેઆવેં સજનીયાં
હમારી આજ રહત લાજ રખેજે ગુસૈયાં

(૩૧)

કુંવરી— જુલો જુલો મોરે લૈયારે મન લૈયારે
 જુલો જુલો સોઢૈયારે—
 સાંવરી સૂરત મોઢે મન બાવે
 લલચાયે મોરા જિયરારે—ઓ લૈયા
 દેખ દેખ મોરા મનસુખ પાવે જિયરા લૂભાવે—જુલો

(૩૨)

કુંવરી— લાલ કયું હસને લગે આજ અચાનક
 મેરે મન બાવે અચરત આવે બલબલ ગઢિં ખીરનવા
 લલનકી શોભા ન્યારી લાગે છટા પ્યારી પ્યારી
 મોરે મન આન જસી વાહ વાહ વાહ-મો.

(૩૩)

કુંવરી— મેરા મન પ્રેમસે ઈનદીકે અજતો ચયન પાતા હય
 ઇન્હેં સપનેમે બી છોડું નહીં એ ધ્યાન આતા હય
 બિઠાલું અપની આંખોંમે કલેજેસે લગાલું મય
 સદા મનમે સંભારું મય ચેહી જીમે સમાતા હય
 અજળ મુખડે હય “સાવરીયા” કે “જાઠક” હું મયે
 બાવરીયા
 અહોત હય પ્યારે મન હરીયા મેરા જી ઈનપે જાતા હય

પારસી તથા હીંદુ કુટુંબોમાં જાણીતી અને
માનીતી થયેલી રેશમી કાપડની
ફેશનેબલ દુકાન.

ચીનાઈ તથા જપાનીસ માલની તદ્દન નવીજ
પેટીઓ ખોલી છે.

એકથી એક સરસ નોવેલટીઝ જોશો તો જરૂરજ
ખરીદવાનું મન થશેજ.

ઉત્તમ ક્વોલીટીનો માલ ખરીદવો હોય તો
જરૂર એક મુલાકાત લેશોજ.
ભાવ તદ્દન કીંકારીત.

કે. સી. મુલ્લાની કું.
રેશમી કાપડના વેપારી.

ખોની ખીલ્ડીંગ, વેસ્ટ એન્ડ સીનેમા સામે.

ન્યુ ચરની રોડ—મુંબઈ.

